

XIII. MTBK

PÉCS

KLÍMAVÁLTOZÁS

trendek, veszélyek, megoldások

Program

2022. augusztus 28-31.

Magyar Biológiai Társaság

Ökológiai Kutatóközpont

Pécsi Tudományegyetem

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Dél-Pannon Múzeumokért Közhasznú Egyesület

<http://www.mtbk.hu/mtbk13>

Program áttekintő

Vasárnap, augusztus 28.

10:00-16:00	Kirándulások
10:00-17:00	Kurzus
17:00-19:00	Regisztráció
19:00-20:00	Köszöntés és nyitó koccintás

Hétfő, augusztus 29.

08:00-09:30	Regisztráció
09:30-10:00	Megnyitó
10:00-12:45	I. szekció: A klímaváltozás élőhelyekre gyakorolt jelenlegi és várható hatásai
12:45-14:00	Ebédszünet
14:00-15:00	I. Poszterszekció
15:00-17:00	II. szekció: A klímaváltozás kárpát-medencei fajokra, fajközösségekre gyakorolt jelenlegi és várható hatásai
17:30-19:00	Vitaestek

Kedd, augusztus 30.

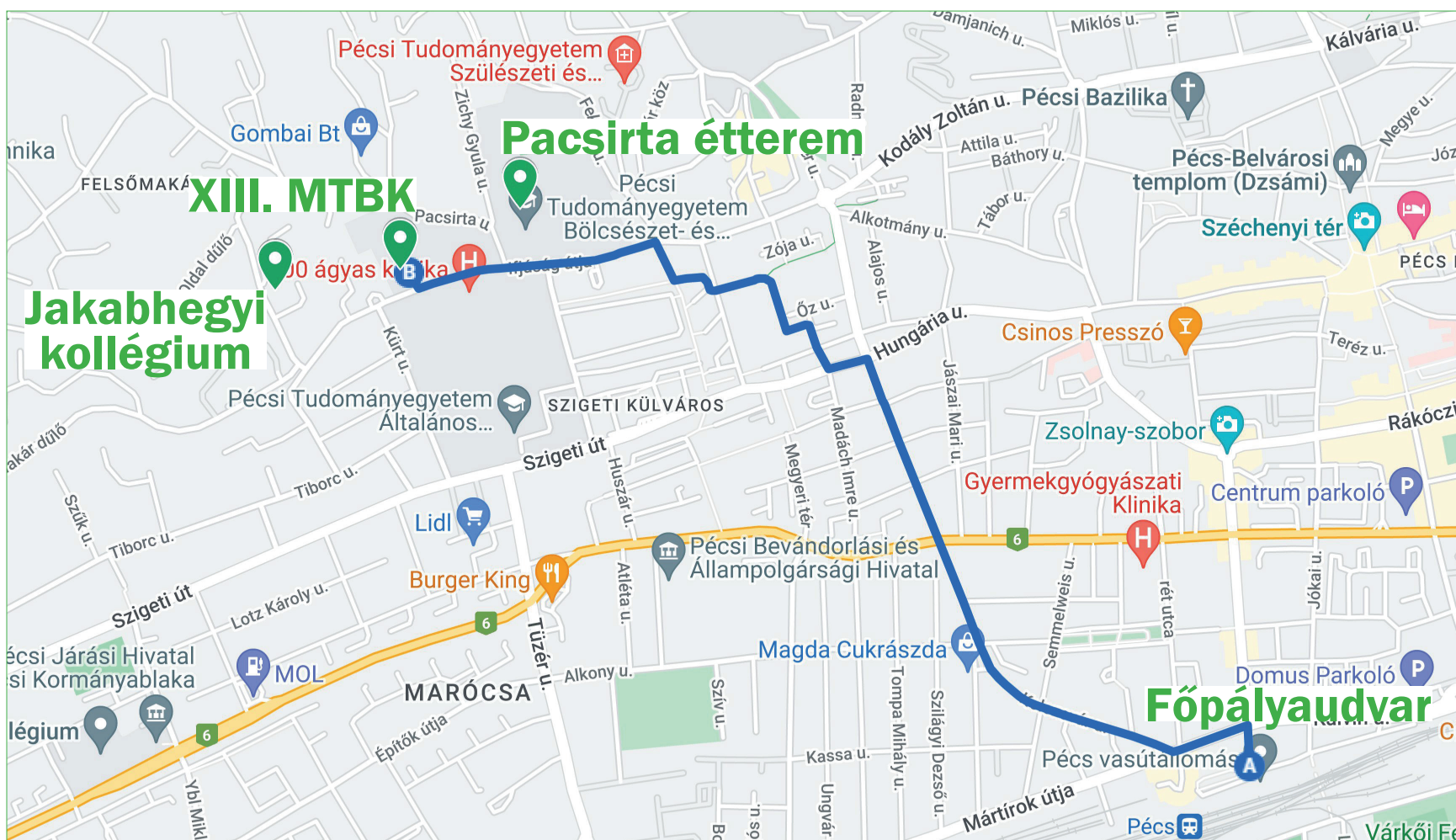
09:00-12:00	III. szekció: Klíma, természet és testi-lelki egészség
12:00-13:30	Ebédszünet
13:30-15:00	II. Poszterszekció
15:00-16:30	III. szekció folytatása
16:30-18:00	Vitaestek
19:00-23:00	Bankett

Szerda, augusztus 31.

09:00-12:00	IV. szekció: Új fajok megjelenése a klimatikus viszonyok változásának hatására és az ezzel járó következmények
12:00-13:00	Zárszó

Helyszín

A konferencia helyszíne a Pécsi Tudományegyetem Szentágothai János Kutatóközpontja (7624 Pécs, Ifjúság útja 20.).

Megközelíthetőség, parkolás

A konferencia helyszíne a pécsi főpályaudvarról gyalogosan 30 percre (2,5 km) található. A parkolás a Jakabhegyi kollégium parkolójában ingyenes. A Szentágothai János Kutatóközpont parokolója fizetős.

Étkezések

Két perc sétára az SZKK-tól található a szomszédos egyetemi épület aljában a Pacsirta nevű menza, ahol a résztvevők a konferencia ideje alatt (aug. 29-31) igény szerint ebédelni tudnak. Fizetni mindenki a helyszínen tud készpénzzel vagy bankkártyával.

Elérhetőségek

Résztvételi díjjal és számlázással kapcsolatos kérdések:
Mecsnóber Melinda (+36304645939, mbt@mbtbiologia.hu)

További kérdések:
Lazányi Eszter (+36303145701, mtbk13.szervezok@gmail.com)

Kirándulások

A Duna-Dráva Nemzeti Park és a MecsekErdő Zrt. munkatársainak vezetésével két kirándulásra hívjuk a résztvevőket, 2022. augusztus 28. (vasárnap), 10-15 óra között, melyek párhuzamosan lesznek megtartva. A kirándulásoknak csak buszköltsége van, amit a regisztrációs díj nem tartalmaz. Hideg ebédről a résztvevők maguk gondoskodnak.

Kirándulás I. Ős-Dráva Látogatóközpont, séta a holtághoz és a nagy Drávára

Látogatás az Ős-Dráva Látogatóközpontba (a résztvevők számára ingyenes), amit egy hosszabb (kb. 2,5 órás) vezetett túra követ a holtághoz és a nagy Drávához. Buszköltség 1.700Ft/fő.

Kirándulás II. Klímaváltozás hatása az erdőgazdálkodásra

Az erdők stabilitásának fokozását célzó folyamatos erdőborítást biztosító erdőkezelési eljárás bemutatása a Sásvölgyben: erdő kezelési célok – erdőkezelési eljárások Illír bükkösökben és Illír gyertyános-tölgyesekben; természetvédelmi célok integrálása napi erdőgazdálkodás gyakorlatban; erdei ökoszisztéma-szolgáltatások teljesülésének segítése – megfogalmazódó funkcionális igények; az ezüsthárs, kocsánytalan tölgy, bükk jövőbeni szerepe a változó termőhelyi viszonyok esetén. A könnyű terepi túra 1,8 km, buszköltség 1.700 Ft/fő.

Részletes szakmai program

Hétfő, augusztus 29. délelőtt

08:00-8:30	Regisztráció
09:30-10:00	Megnyitó
10:00-12:45	I. szekció: A klímaváltozás élőhelyekre gyakorolt jelenlegi és várható hatásai
10:00-10:30	Plenáris előadás: Bozó László: Levegőszennyezés és éghajlatváltozás
10:30 - 10:55	Plenáris előadás: Tölgyesi Csaba: Klímavédelmi élőhely-rekonstrukciós távlatok a Kárpát-medencében
10:55-11:15	Kávészünet
11:15-11:30	Somodi Imelda, Bede-Fazekas Ákos: A természetközeli élőhelyek potenciális elterjedésének éghajlatváltozás mellett várható változása
11:30-11:45	Babai Dániel: „Ezt az időjárás befolyásolja...” A klímaváltozás hatásának lokális percepciója egy külterjesen gazdálkodó közösségben
11:45-12:00	Kröel-Dulay György; Orbán, Ildikó; Kertész, Miklós; Mojzes, Andrea; Szitár, Katalin; Ónodi, Gábor: Homokpusztagyepek mint az éghajlatváltozás-kutatás terepasztala
12:00-12:30	Horváth Csenge Veronika, Kovács Bence, Tinya Flóra, Németh Csaba, Veres Katalin, Locatelli Schadeck Julia, Ódor Péter: Az erdőgazdálkodás szerepe a klímaváltozás lokális hatásainak mérséklésében
12:30-12:45	Csabai Zoltán, Bartalovics Bea, Berta J. Balázs, Boóz Bernadett, Faddi Eliza Kíra, Hárságyi Dorottya, Horváthné Tihanyi Éva, Kis Patrik, Kovács Zsolt, Móra Arnold, Pap Zsuzsanna, Sebteoui, Khouloud, Szloboda Anita, Pernecker Bálint: Kiszáradunk! - Vizes élőhelyeink egyre súlyosbodó klímagondjai az élővilág szemszögéből
12:45-14:00	Ebédszünet
14:00-15:00	Poszterszekció (a poszterek szerzőit kérjük a poszterükhöz)

Részletes szakmai program

Hétfő, augusztus 29. délután

15:00-17:00 II. szekció: A klímaváltozás kárpát-medencei fajokra, fajközösségekre gyakorolt jelenlegi és várható hatásai

15:00-15:30 Plenáris előadás: Molnár V. Attila, Lovas-Kiss Ádám, Takács Attila, Malkócs Tamás, Vincze Orsolya, Urgyán Renáta, Bak Henrietta, Lukács Balázs András, Löki Viktor, Fekete Réka: Az éghajlatváltozás hatásai a Kárpát-medence növényvilágára

15:30-15:45 Molnár Ábel Péter, Demeter László, Biró Marianna, Chytrý Milan, Bartha Sándor, Gantuya Batdelger, Molnár Zsolt: Flórakontinuitás hipotézis – A mai magyarországi őshonos flóra akár 80%-a is túlélhette az utolsó glaciális maximumot

15:45-16:00 Mizsei Edvárd, Szarvas Renáta, Móré Attila, Radovics Dávid, Unyi Miklós, Halpern Bálint, Lengyel Szabolcs, Korsós Zoltán, Vadász Csaba: A talajvízszint hatása a rákosi vipera előfordulására és élőhelyalkalmasságára

16:00-16:15 Moldován Orsolya, Németh Attila: A klímaváltozás jelentette veszély vizsgálata az európai füves puszták talajlakó kisemlőseire

16:15-16:30 Juhász Erika, Czabán Dávid, Vági Balázs, Molnár Zsolt, Katona Krisztián, Biró Marianna: Tervezzünk a hóddal! Egy ökoszisztémamérnök-faj hatásai a klímaváltozás, az ember általi tájátalakítás és a biológiai invázió tükrében

16:30-16:45 Lanszki József: A táplálkozás rugalmassága elősegíti a terjeszkedést: az aranysakál Euráziában

16:45-17:00 Koncz Péter, Horváth László, Török Katalin et al.: Klímaszabályozás vízmegtartással.

17:00-17:30 Kávészünet

17:30-19:00 Vitaestek

Honnan hová vethetünk honos fajokat? A magtranszfer ökológiai háttere és szabályozása. Török Katalin, Valkó Orsolya, David Cevallos (B002)

Szénmegkötés vagy széntárolás - melyik a klímavédelem „szent grálja”? Gálhidy László, Harmat Ádám, Koncz Péter (B001)

Az ökoszisztéma-szolgáltatás koncepció alakulása és alkalmazásának lehetőségei. Báldi András, Tormáné Kovács Eszter, Vadász Csaba, Tanács Eszter (A103)

Részletes szakmai program

Kedd, augusztus 30.	
09:00-11:50	III. szekció: Klíma, természet és testi-lelki egészség Ember → természet
09:00-09:30	Plenáris előadás: Kemenesi Gábor (PTE): „Planet Health” Jelenkori trendek a fertőző betegségek kapcsán - a globálizáció hatása a járványokra
09:30-09:50	Török Katalin: Magyarország „természetes” felületének ökológiai egész-sége – a zöldinfrastruktúra állapota
09:50 -10:10	Szilvácsku Zsolt: Agro-ökoszisztémáink meghatározó szolgálatai - élettér, közösség, identitás
10:10-10:50	Kávészünet
10:50-11:10	Csépányi Péter: Örökerdő és városi erdőgazdálkodás – amit a látogató lát
11:10-11:30	Kató Csaba: Ember a természetben
11:30-11:50	Q&A
12:00-13:30	Ebédszünet
13:30-15:00	Poszterszekció kávéval
15:00-16:30	III. szekció folytatása Természet → ember
15:00-15:20	Mihók Barbara, Fekete Márta, Frankó Luca, Martos Tamás, Pataki György, Sallay Viola, Báldi András: Természet és lelki egészség
15:20-15:40	Fekete Márta: Természet és jóllét
15:40-16:00	Martos Tamás, Sallay Viola: Természethez való kapcsolódás és pszichológiai jóllét
16:00-16:30	Q&A
16:30-18:00	Vitaestek
Természet, jóllét és a radikális remény kora. Panelbeszélgetés. Moderátor: Mihók Barbara, Kerekasztal résztvevői: Fekete Márta, Sallai Viola, Tahyné dr. Kovács Ágnes, Szűcs Bogi (B001)	
Duna-Dráva Nemzeti Park: A klímaváltozással kapcsolatos helyi tapasztalatok, kutatások (B002)	
19:00-23:00	Bankett

A “Természet és testi-lelki egészség” konferencia a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Teremtésvédelmi Kutatóintézete társszervezésében, a Technológiai és Ipari Minisztérium támogatásával valósult meg.

Részletes szakmai program

Szerda, augusztus 31.	
09:00-12:00	IV. szekció: Új fajok megjelenése a klimatikus viszonyok változásának hatására és az ezzel járó következmények
09:00-09:30	Plenáris előadás: Dedák Dalma: Szélmalomharc vagy megnyerhető háború? Szakpolitikai törekvések az idegenhonos fajok terjedésének visszaszorítására
09:30-09:45	Nagy Gergő, Jelinek Laura, Jónás Bianka: Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos jogszabályi háttér, természetvédelmi célkitűzések és gyakorlati tapasztalatok
09:45 -10:00	Váczai Olivér, Farkas Anna: Biodiverzitás monitorozás szakemberekkel, önkéntesekkel, esetleg mindkettővel?
10:00-10:20	Lukács Katalin, Tóth Ágnes, Tóth Katalin, Kiss Réka, Kelemen András, Bátori Zoltán, Tölgyesi Csaba, Hábenczyus Alida Anna, Godó Laura, Rádai Zoltán, Deák Balázs, Valkó Orsolya: Az ember szerepe a növényi magvak terjesztésében
10:20-10:40	Barina Zoltán: Új növényfajok megjelenése hazánkban és a klímaváltozás
10:40-11:00	Kávészünet
11:00-11:20	Páll-Gergely Barna, Rikk Vera, Rapala Miklós, Turóci Ágnes: Behurcolt csigák: hányan vannak, honnan és hogyan jönnek, és mi közülük van a klímaváltozáshoz?
11:20-11:40	Sárospataki Miklós, Palolo Biella, Aleksandar Cetkovic, Andrej Gogala, Johann Neumayer, Peter Sima, Vladimir Smetana: A balkáni poszméh (<i>Bombus haematurus</i>) közép-európai, északi irányú expanziója valószínűleg klimatikus okokra vezethető vissza
11:30-11:50	Kóbor Péter: Poloskák és a klímaváltozás – betolakodók, hívatlan vendégek és átalakuló közösségek
12:00-12:30	Zárszó
12:30-13:30	Ebédszünet

Kurzus

Biológiai adattömegek kezelése

Bán Miklós

A kurzus célja nagy adattömegek kezeléséhez muníciót gyűjteni, megismerkedni bevett „data scientist” eszközökkel, amelyekkel strukturálatlan adattömegeket vagy a tervezett felhasználás céljára nem alkalmas struktúrájú adattömegeket további felhasználási igények szerint transzformálni tudunk. Az adattudós eszköztára a programozástól az adatbázis kezelésen át a mesterséges intelligencia alkalmazásáig sokféle eszközt tartalmaz. Ebben a kurzusban csak néhány olyan eszközzel ismerkedünk meg, amelyek használata nem igényel mélyebb informatikai ismereteket, de mégis komplexebb annál, hogy egyetlen eszközzel triviális módon elvégezhető legyen. Hideg ebédről a résztvevők maguk gondoskodnak.

Vitaestek

Honnan hová vethetünk honos fajokat? A magtranszfer ökológiai háttere és szabályozása

Török Katalin, Valkó Orsolya, David Cevallos

A természetes vegetáció degradációja visszafordításához elengedhetetlen az aktív beavatkozás ökológiai restauráció segítségével. Ennek fontosságára utal az 2030-ig teljesítendő EU Biodiverzitás Stratégia és az erre épülő restaurációs törvény, mely rövidesen megjelenik és teljesítésének elmaradása jogkövetkezményekkel jár a tagállamok számára. Ennek az igénynek a kielégítéséhez a honos fajok magjainak elérhetőségét kell biztosítani, aminek jelentős korlátai vannak. A korlátok egyrészt a magok felhasználásának szabályozásában, másrészt a magok elérhetőségében rejlenek. A műhelybeszélgetésen elsősorban a szabályozással összefüggő akadályok elemzését célozzuk meg, de ezek a magok elérhetőségének is határt szabnak, így érintjük a magszaporítás kérdését is. A műhelybeszélgetés célja a hazai magtranszfer szabályozás, valamint egy homoki gyepekre vonatkozó kísérletsorozat eredményeinek ismertetése után a gyakorló természetvédelmi szakemberekkel és botanikusokkal a zónák helyzetének megvitatása. Javaslattétel kidolgozásának kezdeményezése a szabályozás módosítására.

Vitaestek

Szénmegkötés vagy széntárolás - melyik a klímavédelem „szent grálja”?

Gálhidy László, Harmat Ádám, Koncz Péter

A légköri szén-dioxid növényzet általi megkötésének és tárolásának lehetőségei komolyan foglalkoztatják az érintett szakembereket és laikusokat egyaránt, mint a klímaváltozás mérséklésére adható válaszok egyik leglátványosabb lehetőségét. A folyamat megértése, interpretációja azonban sok vitára adhat okot – különösen az erdőgazdálkodás és a természetvédelem vonatkozásában, de más területeken is. Mi a fontosabb cél – a gyors szénmegkötés, vagy a tárolók védelme? Gyorsan nöövő faültetvényekkel, vagy érintetlen vadonokkal vehetjük fel a harcot a klímaváltozással szemben? Mi a helyzet a gyepekkel, és a vizes élőhelyekkel? Melyik erdő-ill. gyepterkezelési mód hatékonyabb, ha a szén légkörből való kivonása és tárolása a cél? Mi a helyzet a kísérő folyamatokkal – a talajok bolygatásával, a gyepek (részben) fenntartó állatokkal, az anyagmozgatás lábnyomával? Szembe kerülhetnek-e egymással a klímavédelmi és a természetvédelmi kérdések, ha védett területeink kezeléséről van szó? Lehet-e egy időben támaszkodni az erdei biomassza energetikai hasznosítására és az erdők szénelnyelésének a növelésére a klímasemlegesség elérése érdekében?

Az ökoszisztéma-szolgáltatás koncepció alakulása és alkalmazásának lehetőségei

Báldi András, Tormáné Kovács Eszter, Vadász Csaba, Tanács Eszter

Az ökoszisztéma-szolgáltatás (ÖSz) koncepció az elmúlt évtizedekben egyre inkább a szakpolitika és a kutatás fókuszába került. Őhatatlanul számos elmélkedés indult el, melyek a változtatás igényét is kialakították. Mivel azonban maga az ÖSz definíciója teljesen tág, tulajdonképpen bármiféle továbbgondolása lehetséges, akár előremutató lehet. Ugyanakkor az ilyen szellemi gyakorlatok esetenként az alkalmazás kárára vezethetnek, elbizonytalanítva például a szakpolitikai irányvonalakat. E beszélgetés célja, hogy az IPBES-ből kiindulva áttekintse a koncepció alakulását, illetve egyes, közelmúltban megvalósult projektek (pl. NÖSZTÉP) tapasztalatai alapján példát mutasson a felhasználási lehetőségekre.

Vitaestek

Természet, jóllét és a radikális remény kora. Panelbeszélgetés

Moderátor: Mihók Barbara

Kerekasztal résztvevői: Fekete Márta, Sallay Viola, Tahyné Kovács Ágnes, Szűcs Boglárka

Egyre több tudományos eredmény mutat rá, hogy a természethez fűződő kapcsolat fontos része az ember jóllétének. A természethez való kapcsolódás, a természetben szerzett élmények javítják mentális egészségünket. Ha pedig nem tudunk hozzáférni a természethez, szegényesek a természethez fűződő élményeink, akkor jóllétünk csökkenhet, fizikai és lelki egészségünk egyaránt romolhat. A fentiek lefordíthatóak „piszkos anyagiakra” is, durván napi egy milliárd forint kárt okozhatnak a mentális betegségek a magyar gazdaságnak – a természet védelme tehát messze túlmutat azon, hogy „csak” a madárcsicsergést és a szélben hullámzó mezőket akarunk hobbiból megőrizni. Ehelyett alapvetően fontos testi, lelki egészségünk megőrzésében, és pénzügyi vonatkozásai talán a döntéshozók számára is észrevétetik fontosságát. A beszélgetésen a természet és a lelki egészség összefüggéseit járjuk körbe, és arra keressük a választ, hogyan segítheti ezen összefüggések ismerete a természet védelmét és a mentális egészségünk megőrzését.

Duna-Dráva Nemzeti Park: A klímaváltozással kapcsolatos helyi tapasztalatok, kutatások

Horvát Zoltán

A Dráva-völgy és Belső-Somogy esetében- részben más okokból- de egyértelműen a szárazodás okozza az egyik legnagyobb természetvédelmi kihívást. A Dráva folyó folyamatos medermélyülése, valamint a felső vízgyűjtőn a csapadékmennyiség csökkenése nemcsak a főmederben okozza a vízszintek csökkenését, de a mellék és holtágak is gyakran kerülnek szárazra, ezzel például értékes ívóhelyek vesznek el. A mellékágak megnyitása illetve a vízvisszatartás holtágakban lokálisan kezelni tud problémákat, de a folyó teljes hosszán ezek nem jelennek végleges megoldást. A Dráva vízszintjének csökkenését követi a talajvíz szintjének süllyedése. A Belső-Somogyi homoktalajokon a talajvízszint süllyedése és a csapadék hiánya együtt vezet a kisvízfolyások kiszáradásához és a mocsári, mocsárréti, lápi élőhelyek zsugorodásához. A vizes élőhelyek kiterjedésének csökkenése, állapotuk romlása kihat egyes fajok populációméretére is, így például a fekete gólya és a haris állománya és költési sikere is nagy mértékbe lecsökkent. A szárazodásnak tudható be részben a gyepek kiterjedésének csökkenése is, sok esetben a korábban a magas talajvíz miatt amúgy nem művelhető területeket a kiszáradásuk után felszántották. Az igazgatóság céljai között prioritást kapnak a vízvisszatartást, gyeprekonstrukciót megcélzó pályázatok.

A konferencia rendezői és szakmai támogatói

Dél-Pannon Múzeumokért Közhasznú Egyesület

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

GDi Magyarország Kft.

Magyar Biológiai Társaság

Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete

Mecsekerdő Zrt.

MTA Biológiai Tudományok Osztálya

MTA Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság

Ökológiai Kutatóközpont

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Termétségvédelmi Kutatóintézet

Society for Conservation Biology - Europe Section (SCB-ES)

Szentágothai János Kutatóközpont - Pécsi Tudományegyetem

Szervezők

Báldi András társelnök (Ökológiai Kutatóközpont)

Szemethy László társelnök, a PTE Vidékfejlesztési Intézet igazgatója

Závoczky Szabolcs társelnök, a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatója

Lazányi Eszter titkár (Magyar Természettudományi Múzeum)

Kovács-Hostyánszki Anikó (Ökológiai Kutatóközpont)

Lengyel Szabolcs (Ökológiai Kutatóközpont)

Mecsnóber Melinda (Magyar Biológiai Társaság)

Mihók Barbara (ESSRG - Environmental Social Science Research Group, SZTE GTK Kutatóközpont)

Mizsei Edvárd (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)

Németh Attila (Debreceni Egyetem)

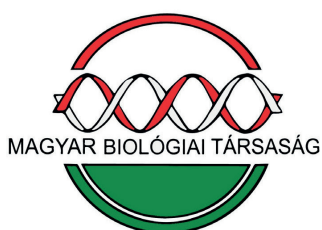
Soltész Zoltán (Ökológiai Kutatóközpont)

Sulyán Péter Gábor (Magyar Biológiai Társaság Természetvédelmi és Ökológiai Szakosztály)

Varga Anna (PTE Néprajz - Kulturális Antropológia Tanszék)

Vili Nóra (Állatorvostudományi Egyetem)

Zlinszky János (PPKE TVKI)

Official
Distributor

MAGYAR ÖKOLÓGUSOK TUDOMÁNYOS EGYESÜLETE
HUNGARIAN ECOLOGICAL SOCIETY

Society for Conservation Biology
Europe Section

AGRÁRMINISZTERIUM

MECSEKERDŐ
természetes úton